

ДЬОН МАХТАЛЫН ЫЛА ТУРУН!

Алтынны 18 күнүгэр улуус дьаһалтатын аактабы саалатыгар Россия социальной тарылтэ үбүлүйдүк сылын бо-

лизитибиит. Дьоро күнү Надежда Михайловна Заболотная нилэстэ-сабалата Уорууллох чаа-ска улуус Мунньарын

председателэ Василий Васильевич Гуляев, баһылыгы социальной боспуруостарга солбуйа-аччы Иван Прокопьевич Уаров, социальной управ-ление ветераннара, нэһилиэк баһылыктара, тарылтэ бэрэстэбилтэлэ-ро кыстыгыны ылылар.

Бастакынан, улуус-таагы социальной управ-ление начальнига Лидия Васильевна Тосукеева дьирин ис хоһоонноох ис-торическай ахтыгыны огордо. Ол кини Чурап-чытаагы састарын ситэ илэк оҕолору реабилита-циялыыр кини салыаач-чыта Мария Николаевна

Савина эррэдэлэтэ, та-рылта илэни оруктары-гар санаатын этта Васи-лий Васильевич Гуляев үлөһүтүрү, ветераннары эррэдэлээн туран, госу-дарственной наҕараада-лары туттартаата. Иван Прокопьевич Уаров би-лингги бириэмэр кыам-мат дьиз көргөһтө, оҕолорго кыһамылы уу-руларын, эсэ да уурул-дуун багаран туран, сэм-бэй бэлэхтэрин биэртэлэ-этэ. Салыааччыларбыт Чурапчы дьонун-сэргэ-тин махталын үтүө тыл-ынан тириэртилэр.

Ол кини социальной управление билигин коллективин бэргэххэй кансиэрин көрдүбүт. Кырыттаранкаамбыла-рын таһастара-сагтара кыраһыалайа, куластары күүстээр кини сохтордо. Лидия Анатоль-евна Гоголева солон уо-на Лариса Егоровна Боякиновалыын дуулы толорбуттара ыалдьыт-тары астыларда.

Түмүгэр коллективка илэһиттэри даһыны көмүр наадыар дьоммутугар көмүс кыһамыларын ха-рыстаабакка, сылайары билиммэккэ үлэһэн, ки-нилэр — махталларын ыһалларыгар баҕарабын

Петр ТИТОВ.

Алтынны 12-13 күнү-рүгэр Москвага мас тар-дыһыгыгар күрэхтэһи-ны ыһылына. Итинэн Саха сириттэн 15 спортсмен кыттыгыны ылла. Билин-улуус биэр кээкиллээх спортсменката, ЧГФКСИ үһүс кууруһун устудьуон-ката Сайыла Седлишцева 74 кг бастаан, чемпионка үрдүк аатын ылла.

Кини спордунан Кытаа-нах орто оскуолатыгар үөрэнэрттэн дьарыкта-нар. Физкультура учуутала Д. Н. Макаров эрийиһити-

РОССИЯҔА БАСТААТА

иэн оскуолатын чэһин чэпчэки атлетикаҕа ситиһилээх-тик көмүскөбүтэ. 2010 сыллаахха Чурапчытаагы физиче-скай культуура уонна спорт институтугар үөрөнэ киирбитэ. Быйыл кыһынныттан тренер Н. С. Выгановка мас тар-дыһыгыгар дьарыктанар. Бу көрүнүгэ кээкэ үчүгэй си-тиһилээрдээх. Сайыла кыттыгыбыт "Манчаары ооньуу-ларыгар" 74 кг кутеһа ыһар иһин тардыһыла кыһылы-лаахтарга көөрөөн, ити күрэхтэһингэ кыттар быраабы ы-быта. Сүүмэрдир эрчиһингэ сылдьан, Тааттага, Аммага кыттыгыбыт күрэхтэһингэ бириһистээх миһестэлэри ыбыта. Чурапчы дьахталларыттан бастакынан спорт ма-астарын нурматтын толорбута. "Манчаары ооньуулары-гар" кыттан, бэйэтин кыһаһыныгар үһүс бириһистээх миһ-стэр тахсан, хамаандага наадалаах очукуолары аралбыта.

Москвага буолбут күрэхтэһингэ дьахталлар 7 ый-аһынга тардыстылар. Хамаанданы Саха Республикатын билиһинээх, кини туттар спортсмена Иван Белолобская илээ сырытта. Сайыла ыйааһыныгар 4 спортсменка кы-тыһа. Чемпионкага анал мэтээл, кубок туттардылар.

Сайылаага чэһин доруобуйаны, үөрүүр ситиһиини, спортивной көрдөрүүлэригэр үрдүк чыпчааллары баҕарыабыт.

Алексей СЛЕНЦОВ.

Ийэ декадата

«КУБЭИД КУО» КУОНКУРУС

ИМ Павлов аатынан Чурапчы орто оскуо-латыгар Ийэ күнүгэр аналлаах "Кубэйа Куо" дьон куонкурус буолан ааста. Хас кы-лаас айыттан барыта 12 ийэ олус көхтөөхтүк кытыһа. Оскуолабыт дьирэктэ-рэ Михаил Владимирович Дятковский ээр-дэ тылы этэн, күрүрү арыйда.

Күрөх 4 түһүмүрүнэн барда: "Бэйэни би-лиһиннэрин", "Талба талаан", "Санда-лы остуол", "Мыллар ой". Бу 4 түһүмэххэ бэйэ-тин чабылхайдык көрдөрөн, кыайы-лаарынан 5 орто күн-күбэй ийэ Прасковья Павловна Андросова таһыта. Киниэхэ "Кубэйа Куо" дьон үрдүк аат иҥэриһинэ.

"Талбаан Куо" бастыг дьоруу аатын Анастасия Дмитриевна Солоньева, "Санда-лы Куо" бастыг асчыт аатын Валентина Константиновна Катакинова, "Мичиһинэ Куо" ааты Сандаана Ивановна Абрамова, "Сандаара Куо" көрөөттүлэр биһирэбиллэ-риг Лариса Ивановна Николаева ылылар. "Кытыһына Куо" үтүкүүлүүр дьоруудах ийэни Елена Николаевна Семелова, "Айта-лы Куо" айар талааннаах ийэни Анастасия Гаврильевна Седлишцева буолла, "Күөрэгэй Куо" ырыа куттаах ийэни Ангэ Афанась-евна Сергеева, "Сайыһына Куо" аныгылыы олоһу кытта тэһтэ хаамсар ийэни Варвара Спартаконна Христофорова, "Өркөөлө Куо" ортон ойдоох ийэни Елизавета Николаевна Чепалова, "Сэбэрэ Куо" бастыг көстүүмүккэ ийэни Степанида Ивяхентьева Кузьмина, "Ньүргүһүн Куо" күүстээх санаалаах ийэ-ни Надежда Васильевна Шадрина буолду-лар.

Күрөх кэһиһтэн бары даһыны астынан, олоххо илэһи эрэллээх, санаа атастаһан кө-рө кэһэһинээх, истин мичээрлээх, ийэ-көр-бүт баай уопуттарыттан тугу эрэ ылан, үөрөн-көтөн тарыстыбыт.

С.Н. ДЯКОНОВА

Куонкурус кыайылааҕа — Прасковья Андросова.

СИА СОНУННАРА

САХА СИРЭ. Алтынны 15 күнүгэр Абыл оройуонугар "Нэһилиһинэ экологическай өйүн-санаатын уонна эколо-гическай культуура кыһынары" дьон төгүрүк остуол ыһылыһа. Тэрэһин Тулалыар эйгэни харыстааһын Сылгыгар аһанна, тарыһааччыларынэн "Абылдаагы бөһүөлэктэр икки ардыларынаагы Киниһиммит библио-течнай ситим" МКУ уонна Абылдаагы тулалыар ай-ыттын харыстааһын инспекцията буоллулар. Төгүрүк остуол кыттыһаахтара, олоһу истэригэр Абылдаагы ин-спекция начальнига П.И. Корякин, "Белая Гора" МТ баһылыгы солбуйааччы М.Е. Жиркова, оскуола киири-ин иһинээригэр ор тарылталарын уһуйааччылары уонна ки-ниһитэр илтиһилээччилэрэ, ону таһынан оскуола үөрөнөч-чилэрэ араас тизмэр дакылааттары огордулар.

САХА СИРЭ. Алтынны 16 күнүгэр Аан дойдутаагы Ас күнэ билиэтэммитэ. Республика аһын уонна аһы оноруутун промышленноһа биэр суолталаах салааларга киирсэр. Бу салаага тыа хаһаайыстыбатын огорон таһаа-рар аһа — эт, үүт, бурдук, оҕуруот аһара, арыты, пивиз ки-ирсаллар. СР Тыатын хаһаайыстыбатын уонна Аска-уһа политикатын министэриһиттэ иһилиһиннэни хаачыстыбалаах аһынан туруктаахтык хааччылар туһуттан кэлэн үлэни ыһтар. Быйыл үлэ биэр хайысха-тынэн Дьоксукайга "Сахаагропродукт" кооперативка ти-рэхтээх Биэр кэлэн АПК, логистическай кыһыны киллэрин буолбута. Логистическай кини Россия Аан дойдутаагы аты-эргээн тарылтэлэргэр чилиһинэн киирбигинэн сибэ-эстээн, олохтоох тыа хаһаайыстыбатын таһаарыан огорон таһаарыһа кытаанах техникескай регламентка уонна ир-дэбилгэ соһ түбөһүрүгэр аһанан тарыһына.

САХА СИРЭ. Москвага Россия Президентин иһинээри Саха Республикатын бастаһаннай бэрэстэбилтэһиттэ-тигэр алтынны 16 күнүгэр Хотугу Форум XI-с Генераль-най ассамблеята үлэтин сабалата. Ассамблея бастагы күнүгэр региональной координатордар кэмитиэттарын мунньага буолла, манна Россия Федерациятын регионна-рын, Корея республикатын, Филиппин, Япония, Швеция, Исландия бэрэстэбилтэллэр кыттыһылар. Форум кытты-һаахтарын республика федеративнай сыһааннаһы-ларга уонна тас сибэстэргэ министэри Валерий Макси-мов эррэдэлэтэ, кини Хотугу Форум региональной коор-динатордарын кэмитиэтин бэрэссэдэлтэ.

УОРБАҔА БИИР КҮН

Билинни кэмтэ уруккутэ, ааспытэ үрдүтүн харса суох үөрүү да буоллар, улускутэ, иһилинэктэрбит олорон кэлбит историяларын, олох кырдыгын умнарбыт сатаммата буолуо. ИГ. Макаровтаах быйыл сайын тутан-тутан олоххо кылларбит хочуолунайдарын аһыллытылар тахса сылдьан түһэрбит хаартыскаларбар олохуран, аһыйах тыһынан санаан аһыам.

1. Сэбиэскэй быһаас сана олохтонор кэмтэр көтүрүллэн, ыһыллан хаалбыт таһара дьиэтин (чочубуна) кэриэһигэр депутат Д.Наумов көмүтүнэн үтүтэйкээн чочубуна туһууттар.

2. Дойдугун Уорбатын биер бастын ыччата, ревкомовец Кузьма Петрович Дьячковский сана олох үөрэ-көтө көрсөн, үлэви-хамсыы сырыттарына бандыыттар тутан ылан, 1922 с. кыыллыы сэбимкээн, оһорһун сыһыан өлөрбүтүтэр. Ол кэриэһигэр туруорбут остуолба өйдөбүннүктэрэ.

3. Сэригэ барымаары дээртир буолан куота сылдьар, хара санаалаах иһин Ийэ дойдугун көмүскүү барбыт саллаат уолун, пионер Сима Сергеевы тыһыан биэриэ дьон быһаһынан кэбизлэн өлөрөр. Оно аһамыт оччотоору кэм кыарһан оһорһуллубут пааматыннык.

4. Илээннээх Ая дойдуга Улуу сэригэ хас бирдэбигитин таарыйда, харахпыт уутунан суунардыа. Саамай чулуу, доруобай, күөгэйэр күннэ-

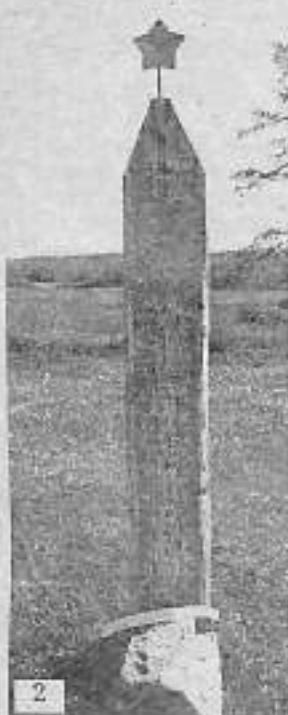
ригэр сылдьар бастын дьоммут баран суорума суолланнахтара. Оно аһан оһорһуллубут пааматыннык Хомойуох иһин, сорох дьон аата аһыа көстүбүт буолбут.

5. Кураайы сэргэ олорор дьон өг буордаах өрүс сэргэ Хачыкаакка кыһалдаттан кыстыы, сүөһү юрттэн сыл таһаара барбыт биер дойдутаахтарбытын П.Н. Гаврильевы (71 саастаах), П.Н. Архиповы (49 саастаах), В.Т. Неустроеваны (45 саастаах), Н.Р. Сергеевы (44 саастаах), П.Ф. Харитононы (32 саастаах), Е.Н. Луканы (22 саастаах), Д.П. Архиповы, М.И. Ноеваны (20 саастаах), А.Т. Неустроеваны (16 саастаах), К.П. Гаврильеваны (3 саастаах), П.П. Гаврильевы (1 саастаах), М.Д. Архипованы (1 саастаах) күһүн бэйэлэрэ тутан, оһогон юприэхтээбит балаһыгарыгар түбүктөөх үлэ кинигитин нус-хас утуһа сыгыттарына, 1950 с. муустар 9 күнүтэр хара санаалаах, ыһылы, бандыыт дьон хамнастара кэлбит сураһыстон, ону хала-

ары, кэрээнэ суох кыһыан өлөрөллөр уонна балаһы уоттаан кэбизлэлэр. Эбиитин суолларына сабыһаары, аһыйа үөрүн үүрэн аһалан тэбистэрэллэр.

Дьэ, ити курдук, сир-сир аһы олорон кэлбит олохтун историята баар буолла. Ону кэлэр көлүөнэ биллэтигэр хааллар сыалтан, ыһаллар өттүн өйдөбүннүктэри кэмтгэн кэмтэр сөрүхсүтэр буоллар бэрт буолуо ээ.

Григорий ТУРАНТАЕВ.

Сайды суола

Пааспар оннугар пластиковай каарта

2015 сылга Арасыйыа олохтоохторун пааспардарын пластиковай каарталарынан солбуйуохтара. Ити туһунан Арасыйыа федеральнай миграционнай сулууспата бэлэмнээбит "Арасыйыа Федерациятын гражданын личноһун туһунан" сокуон бырайыагар этилэр. Бырайыакка 2025 сылтан пластиковай каарта толору көһүү көрүллэр.

Сокуон бырайыагынааһтардара санылыларьтан, пластиковай пааспардар гражданын личноһун эрэллээхтик идентификациялыыр кыагы биэриэхтэрэ. Электроннай каарта сүтэр эһин түтэһигэр, кумаагы докумуоннааһар куттала кыра уонна туттарга табыгастаах. Ону таһынан пластиковай каарталары кылларьт, кумаагы докумуон эр-тириг кыгчатыа.

2015 сылга аан бастакынан пааспар оннугар пла-

стиковай каарталары иһин сыһыан 14 саастарын туолар оһолор ыһахтара. Эмиэ билинни курдук, 14 саастарын туолууларыгар пааспардары Арасыйыа гражданыгар барыларга биэриэхтэрэ. Каартаны 10 сылга биэрэллэр, ити болдьох ааспыт кэмтгэн докумуон уларытыллар.

Кумаагы пааспардары курдук пластиковайдары эмиэ Федеральнай миграционнай сулуус салааларыгар биэриэхтэрэ. Көһөрү пааспардары 2025 сыл тохсунньу ый 1 күнүтэр дээр биэриэхтэрэ. Билинни туттулла сылдьар пааспардар Арасыйыа гражданына электроннай пластиковай пааспарыһааһар дээр биһиниллэхтэрэ. Пластиковай каарта болдьох 10 сыл эрэри, докумуон алдыанар-кээһэнэр түтэһигэр санардыахха сөп буолуо. Электроннай пааспары гражданын дьуһунэ-бодото улаханньык уларыдаһына,

араспаанньатын, аатын эбэтэр айылыгытын (дыахтар, эркини буолуутун) уларыттарына солбуйара ирдэнэр.

Арасыйыа Федерациятын сана пластиковай пааспардарыгар гражданын ханна, хаһан төрөөбүтүн, аатын-суолун, аатын аатын туһунан, итиннэ биометрической дааннайдар (двухмернай хаартыска, итиннэ бас билээччи дааннайдар уонна электроннай докумуон байэтин өрүттэрэ) киириэхтэрэ. Сокуон бырайыагы онорүү бүтүгү күннээри түһүмүр дааннай аһаһылар бас билээччи илии баттаһына уонна илии баттаһына электроннай сириэстибэлэрэ эмиэ киирэллэр.

Аан дойдуга электроннай пааспардары, биер каартага личность дастабырыаһыатын уонна судаарыстыбаннай өгөтү универсальнай күлүүнү халбоон, 2000 сыллар саһаланыларга байэтин олохтоохто-

ругар биер бастакынан Сингапур киллэригэ. Малайзия каарталары идентификационнай, банковскай, транспортнай сыһыарылар, массыһаны ыһытыта быраап уонна медицинскэй информациялар киирэллэр. Германияда Geldkarte судаарыстыбаннай уонна коммерческой өгөтү туһанар уонна докумуоннарга электроннайдык илии баттыр кыагы биэрэр. Эстония ID-каартата личность дастабырыаһына буолар, уопастыбаннай транспорка айаһылар виртуальной биллэти уурага, Интернет-быһбардарга идентификациялыыр туһанылар уонна интернеткэ комментарийдарга уонна докумуоннарга илии баттыр кыах биэрэр электроннай илии баттаһыды кыһа сылдьар.

Универсальнай электроннай каарта - боруобалан көрүү.

Пластиковай дастабы-

рыаһыаны 2015 сыл иһиннэ ылар күчүмэри буолуо. Сокуон бырайыагар электроннайдык атаһыһыта хайыһа-үйэ билинни кыгтыахха сөп. Туһанааччылары идентификациялааһын механизмын чочуйуу хонуутунан - бүтүн дойдуга үрдүнэн универсальнай электроннай каарталары (УЭК) кылларьт буолар. Бу каарталар личноһун туһунан дастабырыаһына буолбатахтар эрэри, араас, ол иһигэр судаарыстыбаннай өгөтү туһанарга кыах биэрэллэр. Бүтүн өрөспүүбүлүккэ 30-ча информат үлэһит Каарталаах дьон, холобура, кыраныһа таһылар барарга пааспар оһогторуохтарына сөп. Сбербанк банковскай сыһыарыгы аһыан, каарта көмөгүнэн интернеттөнү оһу-маны аһылаһыахха сөп.

Евгения ЕРМОЛАЕВА,
Сергей МУКСУНОВ.

БИЛДЭРИИДЭР / ОБЪЯВЛЕНИЯ

Б ы т а р х а й
применяется наадыр
МТЗ-82 атылалар
эбэтэр элхиги ва-
рианттыг. Аржаа энэр
сылвас гараж аренда-
лалар. Төл: 8-914-264-
32-66.

Магазин "У Егора"
предлагает: линолеум,
пенполиэтилен, лист
оцинкованный, трубы,
утюжники, электроды,
войлок, валенки, обои,
базальт, ДВП, фанеры,
ОСБ, изолвер, утеплитель,
пенофол, гвозди,
саморезы, краска акри-
ловая, бочки оцинко-
ванные, удлинитель.

санки, стеновые пане-
ли, пакля, радиаторы.

-Надземная ахсын Ал-
данга, Нерюнгрига
массына барар Усту-
дуннарга мал иддэ-
бит, адалабыт. Билсэр
төл: 70-56-70, 733-221.

- Куулуан балык
атыллаабыт. Куулу
сүөхсөн собо бөдөнгүн
көрбүт. 1 куула - 1
тыһ.солк. Төл: 8-914-
273-32-21.

- Убаһа этии уонна
дыаһыттан арыллы
тутабыт. Төл: 8-914-
273-32-21, 8-914-274-
10-23.

Сурутуу - 2014

«ЧОЛБОН»
СУРУНААЛГА
СУРУТУН!

Күндү сурутааччылар! Саха литературатын 85 сыл устата көмүскээбит-арааччылаабыт, билиги литературатын чулуу айымньыларын бөчөттөөбүт «Чолбон» сурунаалга сурутуу салалар. Саха дьонунгар общественнай-политической, литературнай "Чолбон" сурунаал, урут-уруктуттан биһирэнэр. Саха литературата билиги таһымнаа аарааччылар бу сурунаалтан биллэр. Оскуола учууталлара, студенттар, аспирантар, нэһиликтэр кырдыагастара сөбүлээн ааһар маһыраааччылар бөчөттөнөр. Онон күндү ааһааччыларбытыгар билигиннэрэбит: "Чолбон" сурунаалга сыл агарыгар 6 нүмэрин сурутуу 294 солк. тэтиһэр. Онон сыл устата сурутууга, ол аата 12 нүмэргэ 735 солк. тэтиһэр, итин таһынан, "Сахапечать" автономнай управление ааһааччыларга сомоһу сурутууну бөлөмнөтэ. Ол 777 солк. тэтиһэр. Итин билиги ааһааччыларбытыгар саха билигини литературатын ойуулларыгар кыаһы биэрэбит.

Сэмэн Тумат,

"Чолбон" сурунаал редакциятын үлэһитэ.

Болугур нэһиликтин бочуоттаах олохтоого, үлэ, тыл, ветерана, тапталлаах арабыт, эһэбит ПАВЛОВ Василий Харитонович бу дьыл алтынны 19 күнүгэр уһун ыарахан ырыгыттан олохтон туораабытын билэр дьонугар билигиннэрэбит.

Уолаттара, кийиктэрэ, сириннэрэ, хос сириннэрэ.

Кутурдуннарын дьэрдылар.

- Кырдыаһа таайдыр Павлов Василий Харитонович олохтон туораабытынан оролоругар, сириннэрэ, хос сириннэрэ Рашетниковтар, Овчинниковтар.

- Тапталлаах эһэлэрэ, Павлов Василий Харитонович олохтон туораабытынан аймахтарыгар Чурапчыттан сириннэрэ, хос сириннэрэ Павловтар.

- Павлов Василий Харитонович олохтон туораабытынан оролоругар, кийиктэрэ, сириннэрэ, хос сириннэрэ быраата Афанасий Харитонович балта Тания, күтүөтэ Костя дьэ кэргэннэрэ.

2013 сыл иккис агарыгар
квитанцияларын
сүүйүүлэр түмүктэрэ

"Чурапчы" ырыата дьэрдыгар ырыаһыт

1. Т.Е. Сидорова - Туора Куола
2. К.П. Яковлев - Чурапчы Артемов уул, 31.
3. Л.Н. Дыдаева - Чурапчы Петровская уул, 35 кв 2.

4. А.А. Абрамов - Чурапчы Алаас Куорат уул, 6.
5. С.М. Потанов - Чурапчы Красный уул, 18/1.

"Чаран" сурунаал

1. Д.С. Попов - Төлөй Чаран уул, 11.
2. Н.Н. Коженин - Чурапчы Лесная уул, 19.
3. Г.П. Дьячкова - Чурапчы Музейная уул, 3.

4. А.В. Божков - Чурапчы Петровская уул, 35 кв 11.
5. Г.В. Филиппов - Чурапчы Куохара уул, 3.

"Чурапчы" суенир

1. М.П. Погова - Чурапчы Дьон Дьанылы, 3.
2. Д.И. Филиппов - Туора Куола Лесная уул, 8.
3. В.С. Ноговицына - Сылаа.
4. М.П. Коркина - Чурапчы Красный уул, 2.
5. В.И. Кириллина - Чурапчы Ефимов уул, 11.

Супер-биринс - 20 тыһ.солк. суумалаах сертификат

1. С.П. Платонова - Чурапчы Ярославская уул, 22 кв 5.

Сүүйүүлэригэр "Сага олох" РИХ дьэтигэр кэли ытаргытыгар.

Кэриэстэбил

ӨЙБҮТҮГЭР-САНААБЫТЫГАР ӨРҮҮ БААР БУОЛУО

Ийэ сир күлүмнэс иэнигэр күн сирин кэрэтин билэрбит, олохтор аарыгар бэйэбит суолбутун солугурбут, ол эрэн, олох оһура ырыылаах, куһаҥан өрүтэ билигин булбута, ыгыгыттар кийикитин, убайытын ыарахан ырыы билдэабыта. Ол күнтөн курус, санаа баттааһынаах күннэр буолбуттара алтынны 22 күнүгэр 40 хонутун туолла. Бу күн убайыт күн сирингэр олохтор олохтор сыдыбыт сырыта уурайан, олохтоох сирингэр үйэлэр тухары аттамыта. Онон кини туһунан өссө биридэ ахтар-саһыыр, кини олохун сырдик суолун сырдатар, кэспир тоһос баар.

Билиги убайыт ФЕДОТОВ Леонид Дмитриевич 1957 сыллаахха сэттинни 19 күнүгэр Одьулуун нэһиликтэр Ульяна Петровна, Дмитрий Гаврильевич Федоттар дьэ кэргэннэригэр төрдүс ороһон күн сирин көрбүтэ.

1965 сыллаахха Одьулуун 8 кылаастаах оскуолатын 1-кы кылааһыгар үөрэнэ киирбитэ. Үөрөһөр кыһамнылаах, билигэ-көрүүтэ тардыһылаах буолан, оскуоланы бүтэриэр дьэри наар үчүгэй сыанаа үөрэммитэ. Кини ордук саха тылын, литературатын, историйаны, географияны сөбүлүүрө, нууччалыы-сахаалы араас уус-уран кинигэлэри ааһара. Оскуола кылааһы таһынан үлэтигэр куруутун кытара, үчүгэй бочуордаах, уруһуйдуур дьэридаах буолан, кылааһыгар солбуллубат истиэнэ хаһыатын редколлегиятын чилиэтинэн сылдыра. Туох баар бары атын да үлэлэргэ энкилэ суох кыттан иһэрэ. Үчүгэй үөрөһүн уонна оскуола олохтор актыыбынайдык кыттарын иһин Бүтүн Союзтаагы "Орленок" лааһырга сыһынан кэлэр чирэскэ тиксибитэ. Ити курдук, ситиһилээхтик үөрэнэн, кини 1975 сыллаахха орто оскуоланы Мындагайыга бүтэрибитэ.

Сэбиэскэй кэм сирин быһытынан "Оскуола-производство" үрдүк үөрэх" дьэ ыгырыыга олохтор, Карл Маркс аатынан сокуос Одьулууннаагы отделение Урох Куорэ учаастагар субан сүөһү көрүүтүгэр биригэ үөрэммит оролорун кытта үлэти таһыбыта. Онон үлэтигэр буолар үтүө күнэ ферматтан сааламмыта. Олох ураты дьэһун олохун

аартыга аһыллыбыта.

Кыстыгы этэннэ туораан, 1976 сыл сааһыгар Лесной ытык иһин толоро Сэбиэскэй Армия кэжэтигэр ыгырыллыбыта. Байыаннай сулуустатын Дальнай Востока Комсомольск-на-Амуре куоракка авиационнай чааска сибээһи хааччылыыга барбыта, туһааннаах эбэһиннэригэр эппиттэх сыһыанын, бойбуой-политической бөлөмнөһүн үрдүк ситиһилэрин иһин чаас команданиетыттан үтүө махталы ылыбыта.

Ытык иһин толорон, 1978 сыл сааһыгар дойдугутар этэннэ эргиллэн кэлэн, ити сүһүнүгэр Одьулууннаагы 13 нүмэрдээх профтехучилищегэ үөрэнэ киирбитэ уонна 1979 сыллаахха ситиһилээхтик бүтэрэн, "Механизатор животноводческой фермы" дьэ иһин баһылаабыта. Эрдэттэн үөрэххэ, сырдикка тардыһылаах буолан, кини ити сыл СГУ филологической факультетын саха тылын салаатыгар киири экзаменнарын ситиһилээхтик туттаран үөрэнэ киирбитэ. 5 сыллаах устудьун олох сүр түргэнник билибэккэ аастыта.

Леонид Дмитриевич дипломун ситиһилээхтик көмүскээн, саха тылын учууталын иһтин быан, 1984 сылтан үүнэр көлүөнэни үөрэтин-иһтин, сырдикка-кэрэ утууу кээй эйгэтигэр, учуутал түбүктээх, үтүө ураты ыарахаттардаах үлэтигэр төбөтүн оройунан түспүтэ, өр сылаах сыдаллаһаах үлэ сааламмыта, 30-ча сыл устата 3 улус: Амма, Таатта, Чурапчы оскуолаларыгар учууталлаан элбэх оро, ыччат үөрэхтэнэллэригэр, үтүө үлэтигэр кини буолалларыгар бэйэти кырата суох кыһатын киллэрибитэ. Кэлин төрөөбүт төрүт дойдугутар, таһыгар-ахтар Одьулуунугар, үөрэммит орто оскуолаһыгар 12 сыл устата саха тылын уонна история учууталынан үлэлээн кэлбитэ. Кини үлэтигэр былаһын тухары "Ааһы-сайды төрдө" дьэ принциптэн салайтаран, оролор батыһынара сылдьан, библиотека сырытыннара, улаатан иһэттэрин аайы араас таһымлаах конференцияларга, предметнай олимпиадаларга ситиһилээхтик кыһаһаара, оро дьэри сайдырыгар олох охсуһара, оро сайдыы

сага таһымнаах таһаарара.

М а н ы таһынан, кылаас салаааччыты билигыттан араас таһымнаах дьаһаллары ытара, оскуола профсоюзнай үлэтигэр күүһэ тийэригэр үлэтигэр, нэһилик общественнай олохтор актыыбынайдык кыттар.

Леонид Дмитриевич өр сылаах үлэтин туоһуларынан кини араас албох грамоталара буолаллар: Саха Республикатын "Знание" общественнай махтал сурута, Чурапчы улуусун үөрэтин салаатын бочуотунан грамотата, Саха Республикатын Үөрэтин министэригэр бочуотунан грамотата, ода.

Билиги убайыт үлэтигэр да, тус олохтор да сүрдээх эппиттэһтээх этэ. Эппит тылын хайаан да толороро, туруоруммут соруун кэмтэр ситиһэрэ, саалаабытын тийгэр тийгэр үтэстэрэ. Кини дойдубут олохтор-дьаһагар, уопсай олохтор сайдыытыгар, историйыгар бэйэте тусна көрүүлэрдээх буолара, олохтооһун олох саалааһытык, туруулаһан туран көмүскүүрэ, этэр санаатын ыһынарылаахтык дьонго тийгэрэ.

Кыра эрдэтигэр үлэ эригэр үөскээбит буолан, хайа баһар илии үлэтигэр иһин турбата, билиги дьон-сэргэ, ыларгэн тэригэн олох оносторбутар ис сүрэгитин кыһаллан туран көмөлөһөрө. Билиги оролорбутун иһин-үөрэтинэн, кыра эрдэтигэр бэйэйдэһэн, үөрэнэллэригэр, иһэ ылаалларыгар улахан тирэх, күүс-көмө буолбута. Уопсайынан, тулаһы дьонугар наар көмөлөһө, сүбэлэи, үчүгэй эр баһара сылдыр туохха да суураллыбат үтүө санаалааһа. Ол да иһин дьон-сэргэ махталын, дириг ытыктабылын ылаһа.

Убайыт Леонид Дмитриевич сырдик мөсүүнэ, кини сэмэй бэйэте, ыраас амарах санаата билиги өйбүтүгэр-санаабытыгар өрүү баар уонна баар да буолуо!

Балта, быраата уонна кинилэр оролор.

Редактор - директор - А.А. ЗАХАРОВ.
Экспертный секретарь, сурух отдела - Е.Г. МАКАРИНСКАЯ.
Экономика, спорт, тыа хаһаайыстыбатын отдела - А.М. СЛЕПЦОВ.
Корректор - В.Н. ПЕТРОВА.
Верстальщик - Л.К. ПОПОВА.
Бэчээттэаччылар - С.А. ПАВЛОВ, Ф.А. ПРОТОДЬЯКОНОВ.

Тэригэн таһаараччылар: СР Правительствата, Чурапчы улуусун "Сага олох" редакционной-издательской холбоһук автономнай учреждения. Российской Федерации Россияндар СР управлениетыгар 2012 с. кулун тутар 15 күнүгэр регистрацияламыт нүмэра - ПИ №14-0238.

ААДЫРЫСЫТ: 678670, Чурапчы сал., Карл Маркс уул, 26 "а". Телефоннарыт: редактор - 41-332, отделлар - 41-265, 41-358. E-mail: sagaloh@mail.ru

Бэчээккэ сакаас: №160 (10779) Тираж 1600. Хаһыат сыаната: 10 солк.

Сага олох

Алар сурутар этилар санаа редактор позициялар наһаа ол туһаар буолубат. Суруула ыһылар чакчылар кыдырааһаарыгар иһэтигэр отор тус бэйэте суар.